

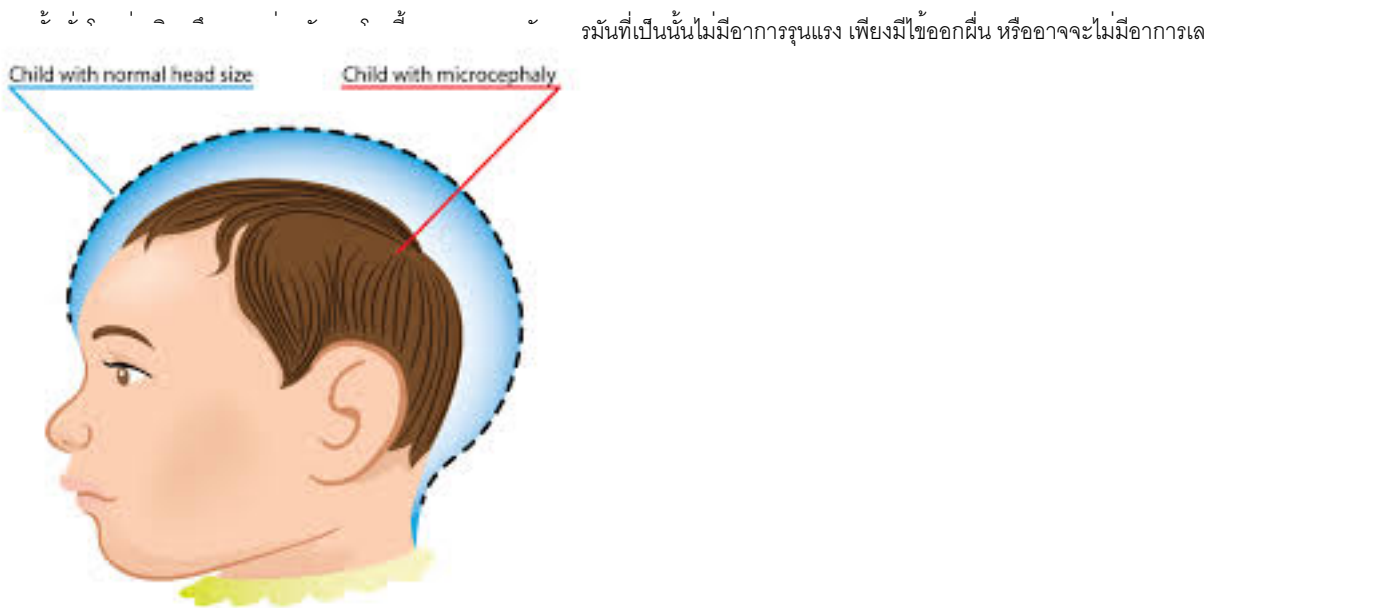
มีรายงานว่า มีทารกคลอดออกมาที่มีความพิการของกะโหลกศีรษะและสมองที่เรียกว่า หัวหลิม คือ หัวหรือ ศีรษะมีขนาดเล็ก “มีรายงานว่า มีทารกคลอดออกมาที่มีความพิการของกะโหลกศีรษะและสมองที่เรียกว่า หัวหลิม คือ หัวหรือ ศีรษะมีขนาดเล็ก”

“ด่วนที่สุด” โทรสารในราชการกระทรวงมหาดไทย ที่ มท 0๒๑๔(ส)/ว๕๑๘ วันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๕๙ จากปลัดกระทรวงมหาดไทย ถึงผู้ว่าราชการจังหวัด จันทบุรี ผู้ว่าราชการจังหวัดเพชรบูรณ์ ผู้ว่าราชการจังหวัดบึงกาฬ และผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ ด้วยศูนย์ควบคุมและป้องกันโรคสหภาพยุโรป (European Center for Disease Prevention and Control) เผยแพร่ข้อมูล ณ วันที่ ๑๙ สิงหาคม ๒๕๕๙ ในเว็บไซต์ระบุว่า สถานการณ์ของโรคติดเชื้อไวรัสซิกาของประเทศไทยอยู่ในระดับสีแดง คือ มีการแพร่กระจายของโรคอย่างกว้างขวางในช่วง ๓ เดือนที่ผ่านมา

กล้องประวัติศาสตร์มักจะมีมุมมองที่ไม่มีที่สิ้นสุด เป็นคำกล่าวอ้างของบรมครูในอดีต ที่เป็นหลักความจริงทุกยุคทุกสมัยมา ไม่เว้นแม้เรื่องของโรคพยาธิ ในอดีตเมื่อคอนสแตนตินที่ผ่านมา (70ปี) มนุษย์ชาติก็เจอเข้ากับโรคอีสุกอีใส เกิดเหตุการณ์ทารุณจำนวนมากกลุ่มหนึ่งที่คลอเคลียมาพบว่ามีคามผิดปกติทางใบหน้า และอวัยวะของใบหน้าคือดวงตาเกิดมี ต้อกระจก ดวงตาเล็ก หัวและคางมีขนาดเล็ก หูหนวกตั้งแต่กำเนิด ปัญญาจะต่ำ ที่หัวใจก็มีความผิดปกติ ในท้องก็จะมีตับม้ามโต ทำเอาตระหนกกันไปทั่วโลก ด้วยไม่เคยพบมาก่อน นักวิทยาศาสตร์การแพทย์ได้เข้าร่วมกันศึกษาวิจัยเพื่อควบคุมโรคนี้ซึ่งก่อความเสียหายต่อทารกอื่นไม่อาจจะเยียวยาให้คืนสู่ปกติได้ และทำท่าจะลุกลามใหญ่โต กว้างขวางออกไปเรื่อยๆ

จนในที่สุดในปี ค.ศ 1941 (พ.ศ.2484) นายแพทย์ชาวออสเตรเลีย ชื่อ Norman McAllister Gregg ก็พบสาเหตุของโรคนี้ว่าเกิดจากไวรัส ที่ทำให้เกิดโรคหัดเยอรมันนั่นเอง ซึ่งหัดเยอรมันนั้นเป็นโรคที่มนุษย์รู้จักมาประมาณ 200 ปีมาแล้ว โดยนายแพทย์ชาวเยอรมันเป็นผู้ค้นพบจึงให้เกียรติ เรียกโรคหัดตัวแดงออกฝิ่นนี้ว่า German measles (หัดเยอรมัน) เดิมรู้จักเพียงว่าเป็นหัดชนิดที่มีผื่นแดงตามตัวเป็นโรคหัดที่ไม่รุนแรง รักษาประคับประคองด้วยยาไม่เกินสัปดาห์ก็หาย ชาวบ้าน (ทางยุโรป) เรียกว่า หัดสามวัน (three days measles) เป็นโรคที่ระบาดโดยติดต่อทางสัมผัสจากการไอจาม จนเมื่อ 70 ปีที่ผ่านมาจึงพบว่า เมื่อเกิดโรคหัดเยอรมันในคนผู้หญิงที่ตั้งครรภ์ก่อนตั้งครรภ์ได้ห้าเดือน ยิ่งเป็นตอนท้องอ่อนๆ ยิ่งมีโอกาสเกิดความพิการต่อทารกสูง

ยก็ได้มากถึงครึ่งของผู้ป่วย และที่สำคัญคือ ติดต่อกันได้ง่ายมาก โดยการไอ จาม ทำให้คนทั่วไปไม่ระมัดระวังป้องกัน คือคนป่วยเป็นหัดเยอรมันก็ไม่ป้องกันการแพร่เชื้อ เช่น หูยูดาน หรือไม่ปล่อยเชื้อจากการไอจามโดยไม่มีสิ่งปิดปากและจุมก

ความหวาดกลัวต่อโรคหัดเยอรมันคงอยู่ต่อมาจนเมื่อ 4 ทศวรรษนักวิทยาศาสตร์การแพทย์จึงสามารถที่จะสร้างวัคซีนออกมาเพื่อที่จะควบคุมโรคหัดเยอรมัน ทำให้โรคหัดเยอรมันในปัจจุบันไม่น่ากลัวอีกต่อไป เพราะการบริหารวัคซีนได้เข้าสู่แผนสาธารณสุขของชาติ ในประเทศไทยก็ประมาณสามทศวรรษที่ผ่านมา ที่เรารู้จักกันว่าวัคซีน MMR ที่ฉีดให้กับเด็กทุกคน หนึ่งใน M ในวัคซีนรวมที่ฉีดให้กับเด็กนักเรียน คือ measles, mump, rubellar (หัด คางทูม หัดเยอรมัน) ในปัจจุบันเราแทบจะไม่พบว่ามีการระบาดของหัดเยอรมัน และไม่ค่อยได้พบเห็นทารกที่มีกลุ่มอาการพิการของหัดเยอรมัน (ต้อกระจก คางเล็ก หูตึง หัวใจมีความผิดปกติ ตับม้ามโต ปัญญาต่ำ) ในบางประเทศที่การบริหารวัคซีนมีประสิทธิภาพ สามารถที่จะให้กับประชาชนได้เกือบ 100% ก็จะสามารถประกาศเป็นประเทศปลอดโรคหัดเยอรมัน เช่น อเมริกาและประเทศทางสแกนดิเนเวีย

วัคซีนเป็นอาวุธที่ต่อต้านไวรัส ไม่ใช่ใช้ในการรักษา หน้าที่ของวัคซีนคือไปป้องกันไม่ให้ไวรัสที่เข้าสู่ร่างกายไม่สามารถที่จะเข้าสู่เซลล์ได้ ไวรัสเป็นจุลชีพที่เล็กมากๆ จะเจริญดำรงชีพได้ต้องเข้าสู่เซลล์ของร่างกายเพื่อเข้าไปใช้ให้เซลล์สร้างสิ่งที่ไวรัสต้องการ แล้วเซลล์นั้นก็แตกสลาย ไวรัสก็หลุดออกมาไปเข้าสู่เซลล์อื่นต่อไป เซลล์ที่ไวรัสเข้าไปอาศัยอยู่ ก็จะเป็นไปตามความชอบของเชื้อไวรัสแต่ละชนิดไม่เหมือนกัน ไวรัสหัดก็ชอบเซลล์ทางเดินหายใจ ไวรัสตับอักเสบกก็ชอบเซลล์ตับ ไวรัสไข้เลือดออกก็ชอบเซลล์บุหลอดเลือด เป็นต้น ยาด้านไวรัสจริงที่นั่นเพิ่งจะมีใช้กันในช่วงถึงสามทศวรรษนี้เอง และพัฒนาก้าวหน้ามากก็ช่วงที่มีการระบาดของโรคเอดส์หันตภัยของมนุษยโลกในศตวรรษนี้เอง แต่ก็ยังมีจำนวนน้อยและไม่มากหลากหลาย เช่น ยาปฏิชีวนะที่เข้ากับแบคทีเรีย

และแล้วในเดือนเมษายน พ.ศ. 2558 กงล้อประวัติศาสตร์ก็หมุนมาอีกครั้งให้มนุษยชาติได้ตระหนัก เมื่อมีรายงานว่ามีทารกคลอดออกมาที่มีความพิการของกะโหลกศีรษะและสมองที่เรียกว่า หัวหลิม คือ หัวหรือ ศีรษะมีขนาดเล็ก (microcephaly) คลอดออกมามีมากกว่า 3,500 ราย โดยเฉพาะในประเทศบราซิล และไม่เท่านั้นก็พบว่า มีกลุ่มอาการโรคก็แลงส์บาเล่ (Guillain & Barre syndrome) ซึ่งเป็นโรคอัมพาตในผู้ใหญ่ อาการเริ่มเกิดขึ้นที่แขนขาและลุกลามไปทั่วร่างกายได้ เกิดจากภูมิคุ้มกันของร่างกายโดยไม่รู้สาเหตุชัดเจนในกลุ่มผู้ใหญ่ที่ตรวจพบเชื้อไวรัสซิกา มีจำนวนมากขึ้นอย่างน่าตกใจเช่นกัน สร้างความสนใจให้ทุกประเทศ

โดยเฉพาะเมื่อองค์การอนามัยโลกได้ออกมาประกาศว่า สาเหตุของความตระหนักนี้เกิดจากเชื้อไวรัส ที่เรียกว่าซิกาไวรัส ที่เดิมเป็นโรคที่ระบาดอยู่ในลิง ในป่าซีกาประเทศยูกันดา เป็นไวรัสกลุ่มเดียวกับที่ก่อให้เกิดโรคไข้เหลือง เยื่อหุ้มสมองอักเสบ และไข้เลือดออก และแพร่กระจายโดยมียุงเป็นพาหะ และเป็นยุงลายเลยทำให้การแพร่ระบาดของโรคเป็นไปอย่างกว้างขวาง ยังมีภาวะโลกร้อนยิ่งส่งเสริมให้การแพร่กระจายของยุงลายเกิดได้ง่ายและลุกลามจากที่เดิมโรคนี้ระบาดอยู่เฉพาะในลาตินอเมริกาเท่านั้น พอเกิดภาวะโลกร้อน ยุงลายสามารถที่จะแพร่พันธุ์กระจายไปถึงยุโรปและอเมริกา ก็นำโรคนี้ไปแพร่ที่ทวีปทั้งสอง

ส่วนในเอเชียโดยเฉพาะไทยเรามีประปราย ไม่ได้ถึงระดับที่เป็นปัญหาทางสาธารณสุข และทางราชการมีการตรวจติดตามมาตลอด ยังไม่พบการระบาด อาจจะเนื่องจากประชากรของไทยมีภูมิคุ้มกัน เนื่องจากมีการระบาดของไข้เลือดออกมาเป็นระยะเวลานาน ซึ่งเป็นเชื้อไวรัสที่ใกล้เคียงกันก็เลยอาจจะมีภูมิคุ้มกันในสายพันธุ์ที่ใกล้เคียงกันเป็นได้ ในความโชคร้ายก็มีความโชคดีอยู่

ซิกาไวรัสแทบจะทำให้กีฬาโอลิมปิกที่ประเทศบราซิลล้ม เพราะองค์การอนามัยโลก รวมทั้งประเทศต่างๆ ได้ออกคำเตือนถึงการเดินทางไปในประเทศลาตินอเมริกา โดยเฉพาะบราซิลซึ่งเป็นประเทศที่มีการระบาดรุนแรง ประมาณว่ามีประชากรที่ติดเชื้อนี้เกือบ 2 ล้านคน ทั้งนี้เพราะโรคซิกานี้ อาการของโรคนี้อ่อนมาก ไม่รุนแรง มีอาการคล้ายไข้เลือดออก แต่ไม่รุนแรง อาการที่เด่นคือ มีตาแดง ปวดตามข้อ การรักษาเพียงใช้ยาลดไข้ (พาราเซตามอล) และพักผ่อนไม่ถึงสัปดาห์ก็จะหาย บางรายติดเชื้อโดยไม่มีอาการ ตรวจพบโดยการตรวจหาออร์รอยไวรัส ทางน้ำลาย เลือด ปัสสาวะ และอสุจิ เหมือนกับเหตุการณ์ของโรคหัดเยอรมันที่อาการของโรคไม่รุนแรงเลยขาดการระแวดระวัง เมื่อเกิดผลของโรคต่อทารกรุนแรงจึงสร้างความตระหนกอย่างมาก ต้องเร่งศึกษาหาทางควบคุมโรค

ด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศที่ก้าวหน้า ทำให้ระยะเวลาที่ใช้ในการควบคุมโรคและป้องกันโรค คือการผลิตวัคซีนต้านกว่ายุคหัดเยอรมัน ซึ่งต้องใช้เวลากว่าสามทศวรรษ แต่เทคโนโลยีปัจจุบันใช้เวลาสั้นลง 3 เท่า ก็สามารถที่จะมีวัคซีนใช้ในสองปีเท่านั้น และในระหว่างนี้การป้องกันเป็นเรื่องสำคัญมาก จากการศึกษาพบว่ายุงเป็นพาหะที่สำคัญ และเป็นยุงลายที่เป็นพาหะของโรคไข้เลือดออก ซึ่งมีการศึกษาอย่างลึกซึ้งมาก่อนในการควบคุมยุง และเนื่องจากไวรัสสามารถที่จะแพร่กระจายจากครกมารดาสู่ทารก แล้วไปก่อความพิการแก่สมองทารกได้อย่างรุนแรง สตรีที่อยู่ในพื้นที่ระบาดหรือที่เดินทางเข้าพื้นที่ควรต้องป้องกันการตั้งครรภ์ไว้สองปี สตรีที่ตั้งครรภ์ไม่ควรจะเดินทางเข้าสู่พื้นที่ที่มีการระบาด เชื้อไวรัสซิกายังสามารถแพร่กระจายจากการถ่ายเลือดได้ ดังนั้นปัจจุบันจึงแนะนำให้ตรวจค้นหาเชื้อไวรัสซิกาในการบริจาคเลือดทุกยูนิต เนื่องจากเชื้อไวรัสซิกาสามารถที่จะผ่านไปทางอสุจิ ทางองค์การอนามัยโลกได้ให้ข้อแนะนำว่า ผู้ป่วยโรคซิกาไวรัสควรใช้ถุงยางอนามัยในการร่วมเพศ (รวมทั้งโอบิเช็กซิวล์) เพื่อป้องกันการติดเชื้อในฝ่ายตรงข้ามอย่างน้อย 6 เดือน ในผู้ชายที่เข้าไปในพื้นที่ที่มีการระบาดและไม่มีอาการของโรค ควรใช้ถุงยางอนามัยในการร่วมเพศอย่างน้อย 8 สัปดาห์

นพ. วีระ สุระเศรษฐินวงศ์